

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

**REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2008-4-56 (Önaraştırma)  
Karar Sayısı : 08-35/462-162  
Karar Tarihi : 27.5.2008

**A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI  
**Üyeler** : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN,  
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,  
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

**B. RAPORTÖRLER** : Mehmet ÖZDEN, Fatma ÇELİK

**C. BAŞVURUDA  
BULUNAN**

20 : Kuruçayırılı Motorlu Araçlar Akar. Mar. İnş. Bilg. Tıb. Cih.  
San. Tic. Ltd. Şti.  
Bağdat Cd. 210. Sk. No:33 Ostim/Ankara  
Temsilcisi: Av. Özcan SELVİ  
Aksu Cd. No:3/14 Yenişehir/Ankara

**D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA**

**YAPILAN** : Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim Sanayi ve  
Dış Ticaret A.Ş.  
Tepeören Mh. Eski Ankara Yolu Cd. No:56 Tuzla/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU** : Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim Sanayi ve Dış  
Ticaret A.Ş. (Kuralkan)'nin Kuruçayırılı Motorlu Araçlar Akar. Mar. İnş. Bilg.  
Tıb. Cih. San. Tic. Ltd. Şti. (Kuruçayırılı) ile yapmış olduğu "Bayilik  
Sözleşmesi"nin rekabeti kısıtlayıcı hükümler ihtiva ettiği, Sözleşme ile  
bayinin kendisine tahsis edilen bölge dışına pasif satış yapma hakkının  
kısıtlandığı, Kuralkan tarafından belirlenen perakende satış fiyatlarının  
uygulanmasının zorunlu tutulduğu ve fesih ile ilgili hükümlerin rekabet  
hukukuna aykırılıklar içerdiği iddiaları.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ**: Şikayet dilekçesinde, Kuralkan'ın Kuruçayırılı ile yapmış  
olduğu "Bayilik Sözleşmesi"nde rekabeti kısıtlayıcı hükümler bulunduğu, bayinin  
kendisine tahsis edilen bölge dışına aktif ve pasif satış yapma hakkının  
kısıtlandığı, Kuralkan tarafından belirlenen fiyatın uygulanmasının zorunlu  
tutulduğu ve feshe ilişkin hükümlerin haksızlıklar içerdiği iddia edilmiş ve  
gereğinin yapılması ile geçici tedbirlerin alınması talep edilmiştir.

**G. DOSYA EVRELERİ**: Kurum kayıtlarına 3.3.2008 tarih, 1344 sayı ile giren  
başvuru üzerine hazırlanan 31.3.2008 tarih, 2008-4-56/İİ-08-MHA sayılı ilk

50 İnceleme Raporu, 10.4.2008 tarih, 08-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 08-28/324-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 22.5.2008 tarih, 2008-4-56/ÖA-08-MÖ sayılı Önaraştırma Raporu 23.5.2008 tarih, REK.0.08.00.00-110/132 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da, Kuralkan tarafından, ilk defa piyasaya sunulan motosiklet pazarında, bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit etmek ve bayilerine bölge dışı pasif satış yasağı getirmek suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinin ihlal edilmiş olması kuvvetle muhtemel olduğundan, adı geçen teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılması gerektiği görüşüne yer verilmiştir.

## I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

### I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Şirket (Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.)

70 1987 yılında MZ'nin Türkiye distribütörlüğünü üstlenerek motosiklet sektörüne giren Kuralkan, 1995 yılından bu yana Kanuni markası adı altında yerli motosiklet üretimi ve ihracatı yapmaktadır. Motosiklet sektörünün yanı sıra otomotiv sanayine yönelik yedek parça üretimi devam etmektedir.

Kuralkan Grubu bilgisayar ve motosiklet sektörünün yanı sıra tarım, hayvancılık, inşaat, otomotiv, enerji ve sauna sistemleri, bilgisayar programları yazılımı, kurumsal network sistemleri kurulumu, reklam hizmetleri gibi 12 farklı sektörde faaliyet göstermektedir.

Yaklaşık 500 kişinin istihdam edildiği kuruluşlarda üretim, ithalat, ihracat ve pazarlama faaliyetleri sürdürülmektedir.

80 2007 yılını pazar lideri olarak tamamlayan Kuralkan (Kanuni Motosiklet), yeni stratejik ortağı Hyosung üreticisi Güney Kore'li S&T Motors ile yaptığı anlaşma çerçevesinde piyasaya bir yeni marka daha sokmaya hazırlanmaktadır.

### I.2. İlgili Pazar

#### I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Motorlu taşıt araçları, araçların kullanım amaçları bakımından binek araçlar (otomobiller) ve ticari araçlar (kamyonet, büyük kamyon, küçük kamyon, otobüs, minibüs, midibüs, çekici) olarak sınıflandırılabilir. Şikayete konu olan ürünler ise yukarıda sayılan motorlu taşıtlardan farklı olarak, genellikle iki, istisnai olarak üç tekerli üretilen ve yukarıda sayılan araçlardan farklı kullanım amaç ve tarzları

90 bulunan motosikletlerdir. Motosikletler günümüzde hem iş gereği hem de özel ulaşım ihtiyacı için ya da hobi olarak, kullanımı gittikçe yaygınlaşan kara taşıtlarıdır. Ancak yukarıda sayılan binek araçlardan ve ticari araçlardan pek çok yönüyle farklılık gösterirler. En başta sınırlı taşıma kapasiteleri (kural olarak sadece sürücü) motosikletleri diğer (dört tekerli, binek-ticari) kara taşıtlarından ayırır. Kullanım amacı bakımından, motosikletler yük ya da yolcu taşımakta kullanılmama yönüyle de diğer taşıtlardan farklılık arz eder.

Aleyhinde şikayette bulunulan teşebbüs, ilk defa piyasaya sürülen Kanuni marka motosikletlerin üreticisi konumundadır. Şikayet konusu ise bu taşıtların dağıtımı ile ilgili olan Bayilik Sözleşmesi'dir.

100 Bu bilgiler çerçevesinde; Kanuni marka motosikletlerin içerisinde rekabet ettiği ilgili ürün pazarı, "ilk defa piyasaya sunulan motosiklet pazarı" olarak belirlenmiştir.

### **I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar**

İlgili ürünler olarak tespit edilen motosikletlerin, ülkemiz genelinde herhangi bir ayırım olmadan arz ve talep edilen ürünler olması nedeniyle, coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak tespit edilmiştir.

### **I.3. Yapılan Tespitler ve Deliller**

110

#### **I.3.1. Bayilik Sözleşmesinin Rekabet Hukuku Bakımından Önemli Maddeleri**

Kuralkan'ın motosiklet satışı yapacak veya servis hizmetleri sunacak bütün bayileri ile aynı Bayilik Sözleşmesi'ni yaptığı Kuralkan'ın ifadesinden ve yerinde inceleme esnasında bayilerde yapılan tespitlerden anlaşılmıştır. Aşağıda bu Bayilik Sözleşmesi (Sözleşme)'nin rekabet hukuku bakımından özellik gösteren maddeleri aktarılmaktadır:

120

Sözleşme'nin konusu bayinin, Kuralkan'ın imalatını yaptığı veya distribütörü olduğu motosikletleri belirli bir bölgede satması için münhasır olmayan bir yetki ile yetkilendirilmesidir. Kuralkan ihracat, ihalelere katılma ve belirlenen bölgede üçüncü şahıslara bayilik verme konusundaki hakkını saklı tutmaktadır. Bayilik Sözleşmesi dışında taraflar arasında bir de Kota Sözleşmesi yapılmaktadır. Kota Sözleşmesi ile belirli sayıda alım taahhüdüne girerek Kuralkan'a önden çek veren bayii, seçtiği kotaya göre % (...) ile % (...) arasında ilave indirim hak kazanmaktadır.

130

Bayiler yapacakları kampanyalarda ve tüm faaliyetlerinde Kuralkan adına değil kendi nam ve hesaplarına hareket etmektedirler. Bayilerin sipariş ettikleri ürünlerin bedelinin % 50'sini peşin olarak Kuralkan'a ödemeleri gerekmektedir. Peşin ve vadeli satış fiyatları farklı olup bayilerin ödemeleri, ürünün bayiye sevk edildiği gün nakit veya çek ile yapılmaktadır.

Bayinin satış hakları başlıklı 4. madde şu şekilde düzenlenmiştir:

“Bayi kesinlikle kendisine satış hakkı verilen bölge dışına doğrudan ve/veya dolaylı olarak satış yapamaz. Bayinin bölge dışına doğrudan ve/veya dolaylı olarak satış yaptığıının tespit edilmesi halinde satış yapılan motosikletin Kuralkan tarafından belirlenen liste satış bedeli kadar cezai şartı bayi, Kuralkan’a ödeyecektir. Kuralkan da bu cezai şartım % ... oranını bölgesine satış yapılan mağdur bayiye ödeyecek, bakiyesini kendisi alacaktır. Bayinin bölge ihlalinin iki defa vuku bulması ve/veya bölge dışına satış yaptığı motosikletlerin toplam sayısının 3 (üç) adeti bulması halinde Kuralkan, Bayinin bayilik sözleşmesini fesih edebilecektir.”

140

Sözleşme’nin “Fiyatlar” başlıklı 5. maddesi ise aşağıdaki gibidir:

“İşbu sözleşme konusu malların satış fiyatları Kuralkan tarafından düzenlenir. Fiyat, bayinin siparişinin Kuralkan tarafından teyid edildiği zamanki fiyattır. Kuralkan bildirdiği fiyatları değiştirebilir. Bayi Kuralkan’ın satış koşulları ve fiyatlarına uymak zorundadır. Aksi davranış işbu sözleşmenin ihbarsız olarak Kuralkan’a fesih hakkını verir.”

Sözleşmenin süresi bir yıl olup 12. maddede sayılan fesih koşulları gerçekleşmediği takdirde, yine bir yıllık süreler ile kendiliğinden yenilenmesi düzenlenmiştir.

150

Son olarak Sözleşme’nin fesih koşullarını açıklayan 12. maddesi aşağıda aktarılmaktadır:

A. “Sözleşme süresinin bitiminde 1 (bir) ay önceden tarafların yazılı olarak feshi ihbarda bulunması,

B. Bayinin ödeme şartlarını ve işbu sözleşmede taahhüt ettiği yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde Kuralkan tarafından,

C. İşbu sözleşmenin 4. ve 5. maddesi hükmüne aykırı davranılması halinde Kuralkan tarafından,

D. Bayinin ortaklık yapısında herhangi bir değişiklik olması halinde Kuralkan tarafından,

160

E. Bayinin aktif bir çalışmadan yoksun olduğu ve sonuç olarak taahhüt ettiği yıllık cironun çok gerisinde kaldığının gözlenmesi halinde Kuralkan tarafından,

F. Kuralkan sözleşmeyi hiçbir sebep göstermeksizin her zaman tek taraflı olarak fesih etme yetkisine sahiptir. Bayi bu fesih sebebiyle hiçbir hak ve talepte bulunamaz.”

Görüldüğü üzere Sözleşme’nin fesih koşullarını belirleyen maddesinde Kuralkan’ın belirlediği fiyatlara uyulmaması ve bölge dışına aktif/pasif satış yapılması fesih sebebi olarak sayılmıştır.

### **1.3.2. Kuralkan ile Kuruçayırılı Arasındaki İhtarnamele ve Tarafların İlişkilerinin Son Durumu**

170

Şikayet dilekçesinin ekinde tarafların farklı tarihlerde birbirlerine göndermiş oldukları ihtarnameler yer almaktadır. Kuralkan tarafından 24.1.2008 tarihinde

Kartal 10. Noterliğinden gönderilen ihtarnamede, Kuruçayırılı'nın Kuralkan ile imzaladığı Bayilik Sözleşmesi ile Kuralkan'ın belirlediği fiyatları uygulamayı ve yine Kuralkan tarafından belirlene bölge dışına doğrudan/dolaylı satış yapmamayı açıkça taahhüt ettiği belirtilmiştir. İhtarneme'nin 3. maddesinde *"Muhatap (Kuruçayırılı) bölgesi dışındaki Kuralkan bayilerine gönderdiği fiyat listesi ile hem bölge dışına motosiklet satmaya teşebbüs etmekte ve hem de Kuralkan tarafından belirlenen fiyat listesinin altında fiyat listesi yayımlayarak Kuralkan'ı bayilerine karşı güç durumda bırakmaktadır"* denilmiştir.

180 Kuruçayırılı'nın bölgesi dışına satış yapma ve fiyat listesinin dışında fiyat yayınlama uygulamalarına derhal son vermesi, aksi halde cezai şart uygulanacağı ve bayiliğinin iptali yoluna gidileceği ve fesih sonrası Sözleşme'nin 12. maddesinin ikinci fıkrası gereğince işlem yapılacağı ihtar edilmiştir.

Kuruçayırılı tarafından cevaben gönderilen ihtarnamede ise Bayilik Sözleşmesi'nin 4. ve 5. maddelerindeki hükümlerin ve Kuralkan'ın uyguladığı ticari politikaların 4054 sayılı Kanun hükümlerine aykırı nitelikte olduğu belirtilmektedir. Söz konusu hükümlerin konu edildiği "aktif ve pasif satışların kısıtlanması" ile "fiyat tespiti"nin Kanun'a aykırılık taşıdığı, fiyat tespitinin azami veya tavsiye nitelikte olmayıp, uyulmaması halinde Sözleşme'nin feshini gerektirecek şekilde düzenlenmiş olduğundan bahisle kendilerince uygulanmayacağı ifade edilmektedir. İhtarname ile Kuralkan'a yedi gün içerisinde Sözleşmeden kaynaklanan borç ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi, aksi halde konunun Rekabet Kurumu'na intikal ettirileceği ihtar edilmektedir.

190 Tarafların yukarıda özetlenen ihtarnameleri göndermelerinin altında yatan sebep, Kuruçayırılı'nın motosiklet sporu ile ilgili bir dergide indirimli fiyatlardan kampanyalı perakende satış yapacağını duyurması ve Ankara çevresindeki Kuralkan bayilerine elindeki motosikletleri satmak için yine indirimli fiyatlar uygulayacağını bir faks mesajı ile bildirmesidir. Neticede Kuruçayırılı hem dergiye verdiği reklam vasıtasıyla indirimli perakende satışlar yapmış hem de 200 (.....)'ndaki (.....) unvanlı Kuralkan bayiine toptan satış ile 41 adet motosiklet satmıştır. Kuruçayırılı kendi karından feragat ederek de olsa elindeki Kanuni marka motosikletleri satabilmek amacıyla böyle bir girişimde bulunduğunu belirtmiştir.

Önaraştırma evresinde yapılan incelemelerde taraflar arasındaki Bayilik Sözleşmesi'nin taraflarca henüz fesih edilmediği ve yürürlükte kabul edildiği öğrenilmiştir. Ayrıca Kuralkan'ın Kuruçayırılı'ya Kanuni marka motosikletleri satmak üzere verdiği Yetki Belgesi 31.12.2008 tarihine kadar geçerlidir ve yetki belgesi halen Kuruçayırılı'da bulunmaktadır.

210 Ancak taraflar, aralarında çıkan anlaşmazlığın çözülememiş olması nedeniyle aktif olarak birlikte iş yapmamaktadırlar. Örneğin Kuruçayırılı elindeki bütün Kanuni marka motosikletleri satmış olup, bundan böyle Kuralkan ile çalışmayacağını ifade etmektedir. Ayrıca Kuruçayırılı Kuralkan'a önceden almayı taahhüt ettiği motosikletlerle ilgili teminat amacıyla verdiği çeklerin karşılığı olarak yaptığı siparişlerin kasten karşılanmadığını belirtmiştir.

Konuya Kuralkan tarafından nasıl bakıldığı ise yerinde inceleme tutanağında yer alan şu ifadelerden anlaşılmaktadır:

220 *“Bütün ihtilaflara rağmen Kuruçayırılı halen aktif ve yetkili bayiimizdir. Örneğin daha geçen hafta sipariş geçtiler ancak stoklarımızda istedikleri ürünler bulunmadığı için daha sonraki bir tarihte ürün temin edebileceğimizi kendilerine belirttik.”*

### **I.3.3. Kuralkan’da ve Bayilerinde Yapılan Yerinde İncelemeler**

Önaraştırma sürecinde Raportörlerce gerçekleştirilen yerinde incelemelerde ve takiben gerçekleştirilen görüşmelerde ulaşılan bulgulara aşağıda yer verilmiştir:

#### **I.3.3.1. Kuralkan Yetkilileri ile Yapılan Görüşme**

230 Şirket yetkilileri şikayet konusuna ilişkin olarak, Ankara bayileri olan Kuruçayırılı ile aralarında, bölgesi dışındaki Kuralkan bayilerine kendilerinin satış fiyatının dahi altında toptan satış fiyatı göndermesi ve ulusal bazda yayın yapan bir motosiklet dergisine verdiği düşük fiyatlı perakende satış reklamı nedenleriyle ihtilaf doğduğunu; Kuruçayırılı’nın Ankara çevresindeki yaklaşık 10 ile toptan satış listesi gönderdiğini öğrendiklerini; yapılan reklamlardan, KDV ve ÖTV dahil olmayan fiyatlar yayınlamaya bazı ürünlerde Kuralkan’ın toptan fiyatının altında, bazı ürünlerde ise çok az kar ekleyerek satış yapmaya çalıştıklarının anlaşıldığını; bu reklam nedeniyle birçok bayinin kendi toptan alış fiyatlarının altındaki fiyatlarla nasıl perakende satış yapılabildiğini kendilerine sorduğunu, KDV ve ÖTV dahil olmayan fiyatla reklam yapılmasının tüketiciyi de yanılttığını düşündüklerini; bütün ihtilaflara rağmen Kuruçayırılı’nın halen aktif ve yetkili bayileri olduğunu; çok kısa süre önce şikayetçi tarafından sipariş verildiğini; ancak stoklarında talep edilen ürünler bulunmadığı için daha sonraki bir tarihte ürün temin edebileceklerinin kendilerine belirtildiğini ifade etmişlerdir.

240 Yetkililer ayrıca, Türkiye çapındaki tüm bayiler ile aynı sözleşmeyi akdettiklerini; bayilik sözleşmesini sona erdirdikleri bayinin sadece elindeki malları satabilmesi için sınırlı olarak yetki verdiklerini; bu yetki belgesi ile bayinin elindeki motorların seri numarası ile kısıtlı satış yapabileceğini; verilen geçici yetki belgesinin süresi biterse ve bayinin elindeki mallar bitmezse yeni bir kısıtlı yetki belgesi daha verebildiklerini; böylece bayinin elindeki mallar sona erene kadar satış yapabildiğini; ancak eğer bayinin elinde çok az sayıda motor kalmışsa onları geri aldıklarını; yetki belgesinin motor satışı ve müşteriye devir yapılabilmesi için mutlaka gerektiğini; normalde yetki belgelerini bir yıllığına verdiklerini; yetki belgeleri ile sadece aktif bayilerin satış yapabilmesini ve spot piyasaların oluşmasını engellediklerini belirtmişlerdir.

250 Diğer taraftan yetkililer, yetki belgelerinin süresinin 1 yıldan 3 aya indirilmesi iddiası ile ilgili olarak; motosikletlerde model değişikliği yapılacağından eski model ürünlerin satılabilmesi için, bir defaya mahsus olarak, 31.12. 2008 tarihine kadar geçerli olan ve model isminin yer aldığı 3 ay süreli yetki belgeleri verdiklerini; yeni modellere ilişkin belgelerin düzenlenmesini takiben yine 1 yıl süreli olarak belgeleri yenilediklerini; sistemde değişiklik bulunmadığını; bazı

260 bayilerin bayiliğinin sona ermesini bekledikleri için onlara sınırlı bir yetki vererek sadece ellerindeki malları satabilmelerini sağladıklarını; bunun da spot piyasası oluşmasını önlemek için alınan bir önlem olduğunu söylemişlerdir.

Bölge sınırlarmaları ve fiyat politikası hakkında yetkililer; bayilerin sadece kendi bölgelerinde aktif satış yapabileceklerini; ancak başka bir bölgeden gelen tüketicinin o bayiden alışveriş yapmak istemesi halinde pasif satış yapılmasının mümkün olduğunu; ayrıca fiyat konusundaki kurallara uyulması şartıyla bayiler arasında alışveriş yapılmasına da müdahalenin söz konusu olmadığını; bayilerinin kendi aralarında mal değişimi yapabilmeleri için şirketin internet sitesinde portal oluşturduklarını belirtmişlerdir.

270 Yetkililer son olarak; yalnızca peşin fiyatlar için bağlayıcı liste fiyatı belirlediklerini; vadeli satış fiyatlarına, her bayinin kredilendirme sistemi farklı olduğundan karışmadıklarını; satış fiyatı belirlemelerinin nedeninin bazı bayilerin zararına satış yaparak piyasa koşullarını bozmalarını engellemek olduğunu ifade etmişlerdir.

### **I.3.3.2. Kuralkan Bayisi olan Kayalar Motorlu Araçlar San. ve Tic. Ltd. Şti. Yetkilisi ile Yapılan Görüşme**

280 Görevli raportörlerin söz konusu şirketin yetkilisi ile yaptıkları görüşmede, anılan kişi, yetkili oldukları bölge dışından müşteri geldiği takdirde satış yapabildiklerini; İstanbul'da bölgelerin pek bağlayıcılığının bulunmadığını; Kuralkan'dan kaynaklanan bir baskı ile bu güne kadar karşılaşmadıklarını; her yıl sonunda Kuralkan'ın bayileri ile toplantı yaptığını, isteyen bayilerin kota sistemine girmek suretiyle ana şirketten daha fazla indirim alabildiklerini; ancak hiçbir bayiye kota sistemine girmesi için baskı yapılmadığını; kota sisteminde, kota miktarı arttıkça bayinin toptan alış fiyatı düştüğünden, yüksek kotalara giren bayilerin perakende satışta rekabet avantajının doğduğunu belirtmiştir.

290 Yetkili, yetki belgesinin 1 yıllığına düzenlendiğini ve her sene yenilendiğini; yetki belgesinin her sene değişmesinin nedeninin yeni modellerin üretilmesi olduğunu; yetki belgesinde -satılan motosiklet için plaka çıkarılması işlemlerinde vergi dairesine sunulması zorunlu bir belge olması dolayısıyla- her ürünün modelinin yer alması gerektiğini; Kuralkan'ın, bayinin elinde kalan modelleri satabilmesini sağlamak amacıyla, üretimden kalkan modelleri de 3 yıl daha yetki belgesine yazdığını; 2008 yılı başında 3 aylık bir yetki belgesi verildiğini, daha sonra 1 yıl süreli yeni belge düzenlendiğini; bu uygulamanın nedeninin yeni modellerin piyasaya sürülmesi ile ilgili olabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Yetkili Kuralkan'ın izlediği fiyat politikası hakkında, Kuralkan'ın bildirdiği fiyatlar üzerinden satış yaptıklarını; bayinin toptan satış fiyatının kabul ettiği kotaya göre değiştiğini; kendilerinin her bir motosikletten % (...) kar elde edebildiklerini; bu oranı Kuralkan'ın tespit ettiğini belirtmiştir.

300 Son olarak yetkili, fiyat konusunda Kuralkan'ın politikası hakkında şikayetlerinin bulunmadığını, ana şirketinkendilerine herhangi bir zorluk çıkartmadığını ifade etmiştir.

#### **I.3.3.3. Kuralkan'ın Bayii olan Litros Petrol Ürünleri ve Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti. Yetkilisi ile Yapılan Görüşme**

310 Şirket yetkilisi; Kuralkan'ın satış bayiliğini henüz iki aydır yürüttüklerini; bu süre içinde herhangi bir baskı ile karşılaşmadıklarını; Kuralkan ile olan iletişimlerinin genellikle internet sitelerine bize verdikleri bayilik şifresi ile girip oradaki duyuruları takip etmek şeklinde gerçekleştiğini; yetkili oldukları bölge dışına satışlarının olmadığını; bu nedenle Kuralkan'ın bölge dışına satışlarla ilgili yaklaşımını bilmediklerini; bununla birlikte başka bölgeden gelen bir müşteriye satış yapılması halinde buna engel olunacağını zannetmediğini belirtmiştir.

Yetkili Kuralkan'ın izlediği fiyat politikası hakkında ise, şikayete konu şirketin kendilerine perakende satış fiyatlarını bir liste halinde gönderdiğini; liste fiyatlarının üzerine çıkmadıklarını ama altına inebildiklerini; bu şekilde indirimli satış yaptıklarını gösteren bir faturayı sunabileceklerini söylemiştir.

#### **I.3.3.4. Kuralkan'ın Bayii olan Uysallar Motorlu Araçlar ve Ticaret Ltd. Şti. Yetkilileri ile Yapılan Görüşme**

320 Raportörlerin görüştüğü yetkili, Kuralkan ile uzun zamandan beri çalıştıklarını, herhangi bir baskı ile karşılaşmadıklarını; İstanbul'da Uysallar, Kayalar, Murat Oto ve Çatalca olmak üzere dört bölge bayi bulunduğunu; müşterilerin istedikleri bölgeden motosiklet alabildiklerini; bayiler arasında da ürün alış verişini yapıldığını; bayinin eski model motosikletleri toptan istemesi halinde bu ürünlerin hızla satılması gerektiğinden (motosiklet satılmadığı sürece hızla değer kaybetmektedir.) düşük fiyatla satış yapmak zorunda kalacağını; kendilerinin bölge sınırlarının daha katı uygulanmasını istediklerini, fakat ana şirkete bu konuyla ilgili olarak yaptıkları başvurudan bir sonuç alamadıklarını ifade etmiştir.

330 Yetkili Kuralkan'ın izlediği fiyat politikasına ilişkin olarak; Kuralkan'ın şirkete ait internet sitesinde bir fiyat listesi yayınladığını ve ayrıca kendilerine perakende satış fiyatlarını bir liste halinde gönderdiğini; fakat bu fiyatların üst sınır olduğunu; bayinin kendi karından feragat ederek daha düşük bir fiyata satış yapabileceğini; Kuralkan'ın buna müdahale etmediğini; ancak bir bayinin çok sayıda motosikleti alış fiyatına satması halinde, Kuralkan'ın bayinin iflasının söz konusu olup olmadığının tespiti için eylemin nedenini sorabildiğini; ayrıca ürününün değerinin düşmemesi için uyarıda bulunabileceğini belirtmiştir. Yetkili ayrıca, Kuralkan'ın toptan satış fiyatları ile perakende satış fiyatları arasında % (...) oranında fark bulunduğunu; ayrıca her bayinin sene başında belirli sayıda motosiklet almayı vaat ederek kotaya girmesi halinde, toptan alış fiyatının daha düşük olmasının mümkün olduğunu; kendilerinin kabul ettikleri kota karşılığında % (...) ilave indirim aldıklarını belirtmiştir.



340

## **J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK**

Raportörlerce yapılan yerinde incelemeler sırasında rekabet kurallarının, sağlayıcı ile yetkili satıcı arasında akdedilen bayilik anlaşmalarındaki bazı hükümler itibarıyla ihlal edildiği tespit edilmiştir. Elde edilen belge ve bilgilerin, bayilik anlaşmasının yürütülmesine yönelik uygulamaları kapsamaması nedeniyle konu hakkındaki değerlendirmeler, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde ifade edilen rekabeti sınırlayıcı anlaşma kapsamında, yeniden satış fiyatlarının belirlenmesi açısından yapılmıştır.

350

Ayrıca her ne kadar uygulamada bölge kısıtlaması ile ilgili hükümlerin esnek olarak uygulandığı anlaşılıyorsa da, Bayilik Sözleşmesi ile münhasır olmayan bayilere bölgeleri dışında aktif ve pasif satış yasağı getirilmesi de (hayata geçirilmese bile) rekabet ihlalidir.

### **J.1. Şikayete konu Dikey Anlaşmada Yer Alan Rekabeti Kısıtlayıcı Hükümler**

Dikey anlaşmalarda en önemli rekabet ihlali, alıcının satış fiyatının sağlayıcı tarafından tespit edilmesidir. Kuralkan perakende satış fiyatı listelerini bayilerine göndererek, bu fiyatların dışına çıkılmamasını talep etmektedir.

360

Fiyat tespiti kadar önemli olan bir diğer husus da bölge dışı pasif satışın yasaklanmasıdır. Dikey anlaşmalardan beklenen faydanın sağlanması açısından her bir bayiye belli bir bölge tahsis edilerek dağıtım ağı içerisinde yer alan başka bir bayinin bölgesinde aktif olarak satış çabalarına girişmesi yasaklanabilmektedir. Ancak bayinin bölgesi dışındaki müşterilere pasif satış yapmasının yasaklanması, rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılması sonucunu doğuracağından yeniden satışlar üzerine böyle bir sınırlama getirilmesi 4054 sayılı Kanun'a ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne aykırılık teşkil etmektedir.

370

Ayrıca, sağlayıcının yeniden satışlar üzerine getirdiği rekabeti kısıtlayıcı hükümler doğrultusunda hareket etmeyen teşebbüsleri malların değişik barkodlanması, ambalajlarının ya da paketlenmesinin farklı yapılması, araçlarda ise seri numarasından veya motor şasi numarasından takibi gibi yöntemlerle denetlemesi ve primlerini veya iskontolarını kesmesi, sevkıyatlarını geciktirmesi veya arz miktarını kısması ve sözleşmeyi feshetmeye yönelmesi söz konusu ise, rekabet ihlali daha da ağırlaşmış kabul edilmektedir. Somut olay bakımından fiyat tespitinin ve bölge dışına satış yasağının bayilerce uygulanıp uygulanmadığı, bir yıllık bir süre için verilen yetki belgeleri yenileneceği esnada yapılan değerlendirme ile ve şikayet konusu olayda olduğu gibi bayilere noter kanalı ile fesih ihtarı yapılarak denetlenmektedir.

### **J.2. Kuralkan ile Kuruçayırılı Arasındaki Dikey İlişkinin Tabi Olduğu Tebliğin Belirlenmesi**

380

4054 sayılı Kanun'un dikey ilişkiler bakımından nasıl yorumlanacağı ve uygulanacağı ise 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

ile 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile düzenlenmiştir.

390 Dikey anlaşma, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşma şeklinde tanımlanmaktadır. Motorlu taşıtlar sektöründeki dikey anlaşmalara 2005/4 sayılı Tebliğ; diğer sektörlerdeki dikey anlaşmalara ise 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uygulanmaktadır. Kuralkan'ın motosiklet dağıtım zincirine ilişkin sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Zira motosiklet 2005/4 sayılı Tebliğ'in kapsamına alınmamıştır. Şöyle ki 2005/4 sayılı Tebliğ'in Kapsam maddesinde, *"Yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar"*ın grup muafiyetine tabi olduğu belirtilmektedir. Tebliğ'in tanımlar bölümünde ise *"motorlu taşıt, karayollarında kullanım amaçlı, üç veya daha fazla tekerlekli motorlu taşıt aracı"* şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre iki tekerlekli bir motorlu araç olan motosiklet 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine tabi değildir.

400 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının % 40'ı aşmaması ve düzenlenen şartları sağlaması durumunda dikey anlaşmalar Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulmuştur. Kuralkan'ın ilgili ürün pazarındaki pazar payına ilişkin kesin bir veri olamamakla birlikte, hem Kuralkan hem de bayileri ve rakipleri tarafından yapılan tahminler yaklaşık % 25'lik bir pazar payına işaret etmektedir. Dolayısıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'in pazar payı eşiği nedeniyle uygulama dışı bırakılamayacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

410 2002/2 sayılı Tebliğ'e tabi olan taraflar arasındaki ilişkinin Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadığının tespiti için aşağıda Tebliğ hükümlerine uygunluk değerlendirmesi fiyat tespiti ve bölge dışına satış kısıtlamaları bakımından yapılmıştır:

### **J.3. Yeniden Satış Fiyatlarının Belirlenmesi**

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde, sağlayıcının yetkili satıcının satış fiyatlarını, kar marjlarını, indirim oranlarını ve diğer satış koşullarını belirlemesi yasaklanmaktadır.

420 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar yasaklanmaktadır. Bu maddede belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır denilmektedir. Maddede konuya ilişkin olarak verilen örnek; mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi ve mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü'dür.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde ise dikey anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran haller arasında alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi sayılmıştır. Buna göre tavsiye veya üst limit niteliğinde olmayan fiyat tespitleri, dikey anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkararak 4. maddeye aykırı hale getirmektedir.

430 Raportörlerce yapılan yerinde incelemeler sırasında, sağlayıcı şirket olan Kuralkan tarafından Kanuni marka motosikletlerin yeniden satış fiyatlarının belirlendiği tespit edilmiştir. Öncelikle Kuralkan'ın perakende satış fiyatı listelerini bayilerine göndererek, bu fiyatların dışına çıkılmamasını istediği hem Bayilik Sözleşmesi'nden hem de şikayetçinin ve görüşülen diğer bayilerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Şikayetçi Kuruçayırılı'dan elde edilen, Kuralkan'ın 2008 yılı için yayımladığı toptan ve perakende satış fiyatı listeleri bu hususu kanıtlamaktadır. Anılan fiyat listelerinde Kuralkan tarafından üretilen değişik modellerdeki Kanuni marka motosikletlerin her biri için toptan ve perakende satış fiyatı belirlenmiştir.

440 Bununla birlikte uygulamada bayilerin fiyat listesinden saparak ve kendi kar paylarından fedakarlık yaparak indirimli satışlar yaptıkları da gerek bayilerin ifadelerinden gerekse de indirimli satış gösteren fatura örneklerinden anlaşılmıştır.

Sonuç olarak Kuralkan tarafından Kanuni marka motosikletlerin satış fiyatının belirlendiği, bu fiyatların dışına çıkılmaması için yaptırımlar öngörüldüğü, uygulamada fiyat listelerinin yayımlandığı ve bu fiyatlara riayet edilmesi için çaba gösterildiği tespit edilmiştir. Kuralkan'ın bu şekilde fiyat tespit etmesi Kanun'un 4. maddesini ihlal etmektedir ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e göre muafiyete tabi değildir. Bununla birlikte bayilerin kendi karlarından feragat ederek indirimli satışlar yapabildikleri de sabittir. Ancak bu indirimler, Kuralkan tarafından belirlenen % (...)’lik bayi kar marjının dışında, bayinin seçtiği kotaya göre kazandığı (%... ile % ...) arasında değişen) ilave kar marjından yapılmaktadır. Diğer deyişle, daha çok miktarda sipariş yapan bayilerin ilave (standart bayi kar marjının dışında) kar marjları daha yüksek olduğundan, bu oran içinde tüketiciye indirim yapabilmektedirler.

450

#### **J.4. Bölge Dışı Pasif Satışların Engellenmesi**

2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde, anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran bir hal olarak, alıcının sözleşme konusu mal veya hizmetleri satacağı bölge veya müşterilere ilişkin kısıtlamalar getirilmesi ve seçici dağıtım sisteminde, sistem üyelerinin kendi aralarındaki alım ve satımın engellenmesi de sayılmıştır.

460

2002/2 sayılı Tebliğ ile alıcının müşterilerince yapılacak satışları kapsamaması kaydıyla, sağlayıcı tarafından kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır müşteri grubuna yapılacak aktif satışların kısıtlanması Tebliğ kapsamında bir kısıtlama kabul edilirken, pasif satışların kısıtlanması anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

470 Motorlu taşıt veya diğer dağıtım anlaşmalarında, ilgili mevzuata uygun olarak yetkili satıcıların faaliyet bölgeleri belirlenebilmektedir. Kuralkan çeşitli teşebbüslere bayilik verirken satış bölgesini şifahi olarak belirlemiştir, ancak bayilik sözleşmelerinde ilgili kısmı boş bırakmıştır. Dosya mevcudu bilgilere göre, yetkili satıcının bölgesi, içinde faaliyet gösterdiği il sınırlarıdır. Keza şikayetçinin yetkili olduğu bölge de sözleşmede yazılı olarak belirlenmemiştir. Ancak taraflar arasında Kuruçayırılı'nın Ankara il sınırlarında yetkili olduğu yönünde zımni bir kabul bulunmaktadır.

480 Kuralkan'ın bütün bayileri ile tek tip olarak akdettiği Bayilik Sözleşmesi'nin 4. maddesinde "*Bayi, kesinlikle kendisine satış hakkı verilen bölge dışına doğrudan ve/veya dolaylı olarak satış yapamaz.*" denilmiş ve bu kuralın ihlali halinde satılan ürünün parasının ceza olarak ödenmesinden bayilik sözleşmesinin feshine kadar değişik yaptırımlar öngörülmüştür. Dolayısıyla sözleşmenin tasarlanması sırasında Kuralkan'ın bölge dışına aktif ve pasif (sözleşmedeki ifade ile doğrudan veya dolaylı) satış yapılmasını engelleme iradesini taşıdığı sonucuna varılmaktadır. Bununla birlikte yukarıda da ifade edildiği gibi bölge dışına aktif/pasif satış yasağının hayata geçirilmesi sırasında esnek davranıldığı hem Kuralkan hem de görüşülen bayiler tarafından kabul edilmiştir. Bu noktada bölge kısıtlamasının amacı itibarıyla rekabeti ihlal ettiği, fakat etkileri bakımından rekabeti kısıtlayıcı ciddi sonuçlar doğurmadığı kanaatine varılmıştır.

490 Netice itibarıyla, yapılan önaraştırma sonucunda Kuralkan tarafından bayilerin yeniden satış fiyatını tespit etmek ve bayilerine bölge dışı pasif satış yasağı getirmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği tespit edilmiştir. Ancak, söz konusu olayda, pazarda, ilgili Tebliğ'de belirtilen ve muafiyet tanınamayacak büyüklükte bir pazar gücünü ifade eden pazar payının çok altında paya sahip olan Kuralkan'ın, rekabet ihlallerinin yatay anlaşmalara göre pazardaki rekabeti çok daha az etkilediği konusunda tereddüt bulunmayan dikey anlaşmalar ile ihlali gerçekleştirdiğinden hareketle, ihlalin pazardaki rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldırmadığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu çerçevede, teşebbüse, ihlalin varlığının belirlenmiş olması nedeniyle, yukarıda anılan özellikleri de dikkate alınarak, şikayete konu rekabet ihlaline derhal son verilmesini teminen Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, bayilik sözleşme hükümlerinin ve bu hükümlerin uygulamasının 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun hale getirilmesi konusunda görüş yazısı gönderilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

## 500 K. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

1. Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. ve Dış Tic. A.Ş. tarafından ilk defa piyasaya sunulan motosiklet pazarında;

- Bayilerin yeniden satış fiyatını tespit etmek,
- Bayilerine bölge dışı pasif satış yasağı getirmek

**08-35/462-162**

510 suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine, adı geçen teşebbüse bayilik sözleşme hükümlerinin ve bu hükümlerin uygulamasının 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun hale getirilmesi konusunda 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş yazısı gönderilmesine,

2. Yukarıda belirtilen değişikliklerin kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde yerine getirilerek Rekabet Kurumuna tevsik edilmesine, Kurulumuzca gerekli görülen değişiklikler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 27.05.2008 tarih ve 08-35/462-162 sayılı Kararı'na

### KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun 27.5.2008 tarih, 08-35/462-162 sayılı kararıyla Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. Ve Dış Tic. A.Ş.'nin Kuruçayırılı Motorlu Araçlar Akar. Mar. İnş. Bilg. Tıb. Cih. San. Tic. Ltd. Şti.ile yapmış olduğu "Bayilik Sözleşmesini"nin rekabeti kısıtlayıcı hükümler ihtiva ettiği, Sözleşme ile bayinin kendisine tahsis edilen bölge dışına pasif satış yapma hakkının kısıtlandığı, Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. ve Dış Tic. A.Ş. tarafından belirlenen perakende satış fiyatının uygulanmasının zorunlu tutulduğu ve fesih ile ilgili hükümlerin rekabet hukukuna aykırılıklar içerdiği iddiaları üzerine yapılan önaraştırma sonucu alınan karara katılmamaktayım. Şöyle ki:

Kuralkan Motorlu Araçlar A.Ş.'nin yeniden satış fiyatlarını belirlediği iddialarına ilişkin yapılan incelemeler sırasında, rekabet kurallarının, sağlayıcı ile yetkili satıcı arasında akdedilen bayilik anlaşmalarındaki bazı hükümler itibarıyla ihlal edildiğini düşünmekteyim. Bu değerlendirme 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde ifade edilen rekabeti sınırlayıcı anlaşma kapsamında, yeniden satış fiyatlarının belirlenmesi açısından yapılmıştır. Bayilik Sözleşmesi ile münhasır olmayan bayilere bölgeleri dışında aktif ve pasif satış yasağı getirilmesi, bir rekabet ihlali olarak değerlendirilebilir.

**Dikey anlaşmalarda en önemli rekabet ihlali, alıcının satış fiyatının sağlayıcı tarafından tespit edilmesidir.** Ancak sağlayıcı ilgili ürünün tavsiye fiyatlarını yeniden satıcıya bildirebilmektedir. **Sağlayıcı tarafından, iletilen tavsiye satış fiyatlarının zorunlu uygulanacak fiyatlar haline dönüştürülmesi hukuka aykırı kabul edilmektedir.** Sağlayıcının yeniden satıcılara önerdiği fiyatları uygulamamaları durumunda cezai hükümler uygulaması; örneğin mal sevkiyatını geciktirmesi, uyarı yazıları göndermesi, yeniden satıcının satış fiyatlarını takip etmek üzere bir takım yöntemler geliştirmesi, tavsiye ettiği fiyatın altında satış yapan yeniden satıcıların takip edilmesi görevini diğer yeniden satıcılar marifetiyle yaptırması rekabet hukukuna aykırı eylemleri teşkil etmektedir. Sağlayıcı tarafından tavsiye fiyatların yayınlanması, yeniden

satıcıların fayda sağlamaları için rehber niteliğinde bir işlev görmesi sebebiyle serbest bırakılmaktadır.

Yeniden satış fiyatlarının tespiti kadar önemli olan bir diğer husus da **bölge dışı pasif satışın yasaklanmasıdır**. Dikey anlaşmalardan beklenen faydanın sağlanması açısından her bir bayiye belli bir bölge tahsis edilerek dağıtım ağı içerisinde yer alan başka bir bayiinin bölgesinde aktif olarak satış çabalarına girişmesi yasaklanabilmektedir. Ancak **bayiinin bölgesi dışındaki müşterilere pasif satış yapmasının yasaklanması, rekabetin gereğinden fazla sınırlanması sonucunu doğuracağından** yeniden satışlar üzerine böyle bir sınırlama getirilmesi 4054 sayılı Kanun'a ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca, sağlayıcının yeniden satışlar üzerine getirdiği rekabeti kısıtlayıcı hükümler doğrultusunda hareket etmeyen teşebbüsleri malların değişik barkodlanması, ambalajlarının ya da paketlenmesinin farklı yapılması, araçlarda ise seri numarasında veya şasi numarasından takibi gibi yöntemlerle denetlenmesi ve primlerini veya iskontolarını kesmesi, sevkiyatlarını geciktirmesi veya arz miktarını kısması ve sözleşmeyi feshetmeye yönelmesi söz konusu ise, rekabet ihlali daha da ağırlaşmış kabul edilmektedir.

**Kuralkan tarafından Kanuni marka motosikletlerin satış fiyatının belirlendiği, bu fiyatların dışına çıkılmaması için yaptırımlar öngörüldüğü, uygulamada fiyat listelerinin yayımlandığı ve bu fiyatlara riayet edilmesi için çaba gösterildiği tespit edilmiştir.** Kuralkan'ın bu şekilde fiyat tespit etmesi 2002/2 sayılı Tebliğ'e göre muafiyete tabi değildir ve **Kanun'un 4. maddesini ihlal etmektedir.**

Motorlu taşıt veya diğer dağıtım anlaşmalarında, ilgili mevzuata uygun olarak yetkili satıcıların faaliyet bölgeleri belirlenebilmektedir. Kuralkan çeşitli teşebbüslere bayilik verirken satış bölgesini şifahi olarak belirlemiştir ancak bayilik sözleşmelerinde ilgili kısmı boş bırakmıştır. Bayilerle yapılan görüşmelerde edinilen kanaat, yetkili satıcının bölgesinin, içinde faaliyet gösterdiği il sınırları olduğu yönündedir. Keza şikayetçinin yetkili olduğu bölge de sözleşmede yazılı olarak belirlenmemiştir. Ancak taraflar arasında Kuruçayırılı'nın Ankara il sınırlarında yetkili olduğu yönünde zımni bir kabul bulunmaktadır.

Kuralkan'ın bütün bayileri ile tek tip olarak akdettiği Bayilik Sözleşmesi'nin 4. maddesinde "Bayi, kesinlikle kendisine satış hakkı verilen bölge dışına doğrudan ve/veya dolaylı olarak satış yapamaz." denilmiş ve bu kuralın ihlali halinde satılan ürünün parasının ceza olarak ödenmesinden bayilik sözleşmesinin feshine kadar değişik yaptırımlar öngörülmüştür. Dolayısıyla sözleşmenin tasarlanması sırasında Kuralkan'ın bölge dışına aktif ve pasif (sözleşmedeki ifade ile doğrudan veya dolaylı) satış yapılmasını engelleme iradesini taşıdığı sonucuna varılmaktadır. Bu noktada bölge kısıtlamasının amacı itibarıyla rekabeti ihlal ettiği anlaşılmaktadır. Tebliğ'e göre grup muafiyetinden yararlanılmasını engellemekte ve Kanun'un 4. maddesi uyarınca rekabet ihlali olarak kabul edilmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4'üncü maddesinin ihlal edilmiş olması kuvvetle muhtemel olduğundan, adı geçen teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca **soruşturma açılması** görüşüyle aksi yöndeki çoğunluk görüş ve kararına katılmamaktayım.

M.Sıraç ASLAN  
Kurul Üyesi



Rekabet Kurulu'nun 27.05.2008 Tarih ve 08-35/462-162 Sayılı Kararına

## KARŞI OY

Şikayet; “Kanuni” marka motosikletlerin üreticisi olan Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.’nin Kuruçayırılı Motorlu Araçlar Akaryakıt, Market, İnşaat, Bilgisayar, Tıbbi Cihazlar Sanayi ve Ticaret Limited Şirketiyle yapmış olduğu “Bayilik Sözleşmesi” nin rekabeti kısıtlayıcı hükümler içerdiği ve söz konusu hükümler nedeniyle bayinin kendisine tahsis edilen bölge dışına pasif satış yapma haklarının kısıtlandığı, üretici şirket (Kuralkan) tarafından belirlenen perakende satış fiyatlarının uygulanma zorunluluğunun ve feshine dair hükümlerinin de rekabet hukukuna aykırı olduğuna ilişkindir.

Üretici firma Kuralkan’ın Kanuni marka motosikletlerin yeniden satış fiyatlarını belirlediği iddialarına ilişkin olarak yapılan “yerinde incelemeler” sonucunda bayilik sözleşmesi, şikayetçi ve diğer bayilerin ifadeleriyle sağlayıcı ile yetkili satıcı arasında akdedilen bayilik anlaşmalarında Kuralkan tarafından Kanuni marka motosikletlerin yeniden satış fiyatlarının belirlendiği perakende satış fiyatı listelerinin bayilere gönderilerek bu fiyatların dışına çıkılmamasının istendiği ve yaptırımlar ön görüldüğü tespit edilmiştir. Kuralkan’ın 2008 yılı için bayilerine gönderdiği söz konusu motosikletlerin toptan ve perakende satış fiyatı listeleri bu hususun açık kanıtıdır.

Sağlayıcının bütün bayileri ile tek tipte düzenleyip aktetdiği Bayilik Sözleşmesinin 4 üncü maddesinde bayinin, kesinlikle kendisine satış hakkı verilen bölge dışına doğrudan ve/veya dolaylı olarak satış yapamayacağı kuralının iptali halinde satılan ürünün parasının ceza olarak ödenmesinden bayilik sözleşmesinin feshine kadar varan yaptırımların öngörülmüş olması karşısında sağlayıcının bölge dışına aktif ve pasif - doğrudan veya dolaylı - satış yapmasını engellemek amacı taşıdığı anlaşılmaktadır.

**08-35/462-162**

Bayilerinin yeniden satışıını engellediği ve bölge dışına pasif satış yasağı getirerek 4054 sayılı Yasanın 4 üncü maddesini ihlal ettiğinin tespitli olması karşısında Kuralkan A.Ş. hakkında 41.madde uyarınca soruşturma açılması gerektiği görüşüyle karara karşıyım.

Süreyya ÇAKIN  
Kurul Üyesi